

14. ВДОСКОНАЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Н.І. Дьякова

Національний університет харчових технологій

В сучасних умовах господарювання проблема монополізації економіки є однією з найважливіших для будь якої країни. В Україні монополізм є майже в усіх сферах. Це пов'язано з командно-адміністративною системою, яка ще зовсім недавно панувала в Україні.

Багато норм антимонопольного права України, хоча й відповідають загальноприйнятим світовим стандартам, але потребують додаткового тлумачення. Це ускладнює процес контролю за виконанням даного законодавства. Отже, актуальним є дослідження ефективності функціонування антимонопольного законодавства України.

Проблемами монополізму економіки країни займалися такі закордонні вчені як Дж. Бейн, Дж. Стіглер, Г. Демсец, Р. Познер, С. Мартін, Д. Карлтон. Серед вітчизняних науковців, можна виділити таких як: Г. Филюк, В. Студенцова, І. Ільїна, В. Коновалюк, В. Базилевич, В. Паламарчук. Але ними недостатньо приділялося уваги такій проблемі як ефективність антимонопольного законодавства України.

Монополізація виробництва призводить до виникнення суспільних втрат. Монополія, зазвичай, виробляє менший обсяг продукції та встановлює вищі ціни. Але, існують і природні монополії, які є вигідними для суспільства. Отже, з одного боку, монополія — це негативне явище, вона підриває конкуренцію як основу ринкового саморегулювання, а з іншого — вона видозмінює конкуренцію та шукає нові перспективні можливості.

Слід зазначити, що повністю усунути монополізм неможливо, але можна зменшити його вплив на економіку шляхом відокремлення ринків природних монополій від змішаних та удосконаленням законодавчої бази в цій сфері.

Нині в Україні діють такі нормативні документи як Закони України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності», «Про Антимонопольний комітет України» та Державна програма демонополізації економіки і розвитку конкуренції.

Але важливим недоліком антимонопольного законодавства України є відсутність, на практиці, жорсткого контролю за виконанням антимонопольного законодавства. Тому, на думку Филюк Г.М., для більш ефективного функціонування антимонопольного законодавства необхідно створити комісію з контролю за виконанням розпоряджень антимонопольних органів, надавши їй всіх необхідних повноважень.

Як свідчить статистика, в 2011 році з поданих 5051 заяв про правопорушення, розглядалися в суді 1210, з яких лише близько 80 % справ виграв Антимонопольний комітет України.

Отже, на даному етапі, необхідно вдосконалювати антимонопольне законодавством враховуючи іноземний досвід, а також розробляти свої нові методи боротьби зі зловживаннями монопольним становищем та недопущенням і попередженням створення монополій.

Науковий керівник: Т.А. Нікітіна.